

21. Yüzyılda Okul Rehberlik Hizmetleri

Prof. Dr. Serap NAZLI
Ankara Üniversitesi

3 Çağ ve 3 Toplum

- Tarım-Sanayi ve Bilgi Çağı ile PDR ilişkisi nedir?
- Parsons neden 1908 yılında "meslek bürosu" nu kurdu?
- PDR'in gelişimini neler etkiledi?

Tarım Çağı

- ❑ M.Ö. 5000 yılında yerleşik hayatla başladığı kabul edilir.
- ❑ Üretim kaynakları "toprağa" dayalıdır.
- ❑ Toplum kuralları, örf ve adetlere bağlılık önemlidir.
- ❑ Geleneksel aile biçimi, köy yaşamı yoğunudur.
- ❑ Çocukların hayata hazırlanmasında birinci derecede aile sorumludur.
- ❑ Mahalle mekteplerinde okur yazar olmak yeterlidir.

Sanayi Çağı

- ▶ 1850'li yıllarda ABD, Kanada, Avrupa'nın gelişmiş ülkeleri ve Japonya başladığı kabul edilir.
- ▶ Üretim aracı "**makine**"dır.
- ▶ Toplum kuralları, örf ve adetlere bağlılık azalmıştır.
- ▶ Çekirdek aile biçimi ve **şehir yaşamı** artmıştır.
- ▶ Çocukları hayata "**okul**" hazırlamak durumundadır.
- ▶ **Yeni meslekler** ve hangi mesleği seçeceğim sorunu **PDR** hizmetlerini ortaya çıkarmıştır.

Bilgi Çağı

- 1950'li yıllarda başladığı kabul edilir.
- Üretim aracı "beyin" dir.
- Toplumsal normlar kaybolmuştur.
- Aile biçimi değişmiştir.
- Büyük metropollerde yaşam biçimi ön plana çıkmıştır.
- Çocukları hayata hazırlama rolü tamamen okula geçmiştir.

-
- 1950-60 yeni kuramlar
 - PDR alt dalları (okul, aile ve kariyer)
 - Okul PDR hizmetleri 2. modeli

Okul PDR'in gelişimini neler etkiledi?

1. Sanayi Çağı ve Bilgi Çağının yeni değerleri
2. 1. ve 2. Dünya Savaşı ve ekonomik krizler
3. ABD-Rusya çekişmesi

Okul PDR hizmetlerinin ABD gelişimi

- 1908 Parsons'un **meslek bürosu**
 - 1914 **lise**lerde rehberlik servisi
 - 1920 **ilk model** "geleneksel rehberlik modeli" (servis-hizmet-görev-pozisyon)*
 - 1930 ekonomik buhran=problemlerli çocuklar= **PDR ye 2. görev**
- * Geleneksel rehberlik modelinin diğer adları «servis modeli», «hizmet modeli», «görev modeli» yada «pozisyon modeli» dir.

-
- 1930 PDR'de problem alanları (kişisel-sosyal, eğitsel ve mesleki rehberlik)
 - 1940 öğrenci kişilik hizmetleri
 - 1950 ekonomik buhran=toplumsal sorunlar=PDR alt alanları
 - 1957 Rusların ilk **uzay aracını**
 - 1958 Ulusal Savunma Eğitim Anlaşması

-
- 1960 **bilimsel arayışlar** (gelişim kuramları, öğrenme kuramları)
 - 1970 eğitimde **yeniden yapılanma** (yönetimde toplam kalite, öğretimde öğrenci merkezli/yapılandırmacı model)
 - 1970 PDR nin **2. modeli** gelişimsel rehberlik modeli
 - 1970'den itibaren Rogers'ın etkisi azalmıştır

Türkiye'de Okul PDR Gelişimi

- 1950 ABD ile Marshall anlaşması
- 1960 yönetmeliklerde (Kalkınma planlarında, Milli Eğitim Şuralarında)
- 1970 "lise"lerde ilk uygulama (geleneksel model)
- 1980 YÖK yasası ile PDR lisans prog.
- 1990 eğitimde yeni arayışlar
- 2000 ilk gelişimsel rehberlik uygulaması

PDR'de 2 Model- 4 Yaklaşım

- 2 model= Geleneksel ve gelişimsel
- 4 yaklaşım=
 1. Tedavi
 2. Kriz
 3. Gelişimsel
 4. Önleyici

Geleneksel-Gelişimsel PDR Farkı

- Geleneksel rehberlik modelinin amacı **kendini gerçekleştirme**dir.
- Gelişimsel rehberlik modelinin amacı **yaşam kariyeri gelişimini desteklemektir**.

-
- Geleneksel rehberlik modelinin odak noktası psikolojik danışman ve onun çeşitli servisler (psikolojik danışma, bilgi toplama, müşavirlik, araştırma, yerleştirme vb.) içinde yürüttüğü görevleridir. Bu nedenle **pozisyon yönelimi** de denilir.
 - Gelişimsel rehberlik modelinin odağında ise program vardır. Gelişimsel rehberlik modeli aynı zaman da **program yönelimi** olarak anılmaktadır.

-
- Geleneksel rehberlik modeli bir çok **psikolojik danışma kuramını** temel almıştır.
 - Gelişimsel rehberlik modeli ise **gelişim kuramlarını** temel almıştır.

 - Geleneksel rehberlik modeli **tedavi**, sağaltım odaklı; gelişimsel rehberlik **öğrenme** odaklı uygulama yapar.

-
- Geleneksel rehberlik modeli **tepkisel** tarzda çalışır.
 - Gelişimsel rehberlik modeli bir problem, uyumsuz bir davranış vb. daha meydana gelmeden önce çalıştığı için **öngörüs el, önleyici** tarzda çalışmaktadır.

 - Geleneksel rehberlik modeli **öğrenci kişilik hizmetleri** içinde örgütlenmiştir.
 - Gelişimsel rehberlik **üç ana öğesi** (içerik, örgütsel yapı, kaynaklar) ile eğitimin bağımsız, tamamlayıcı bir boyutudur.

-
- Geleneksel rehberlik modeli yalnızca eğitim kurumlarında değil sağlık, sosyal yardım, endüstri gibi alanlarda da hizmet verir. Gelişimsel rehberlik **yalnızca** eğitim kurumları için tasarlanmıştır.
 - Geleneksel rehberlik modeli **liseler** için uygun iken; gelişimsel rehberlik **anasınıfından lise son sınıfa** (K-12) kadar bütün öğretim kademeleri için uygun bir örgütlenme biçimidir.

-
- Geleneksel rehberlik modelinin ana müdahalesi **psikolojik danışma** dır. Gelişimsel rehberlik modelinin ise **sınıf rehberliği-psikoeğitim**dir.
 - Geleneksel rehberlik modelinin esas uygulayıcısı **psikolojik danışmanlar**dır. Gelişimsel rehberlik modeli okuldaki **tüm personelin** ve toplumdaki ilgili uzmanların işbirliği ile yürütülmesi gerekir.
 - Geleneksel rehberlik modeli **bireyi tanıma tekniklerine** çok önem verir. Gelişimsel rehberlik modeli bütün öğrencilere yapılandırılmış öğrenme aktiviteleri ön plana çıkarır.